

**Οι προβλέψεις του υποδείγματος παραγόντων
για τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές του ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας**

Μονάδα Οικονομικών Προβλέψεων Υποδείγματος Παραγόντων

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του υποδείγματος παραγόντων του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ) για τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές του πραγματικού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ), εκτιμάται ότι ο μέσος ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ για το δεύτερο εξάμηνο του 2019 και ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής για το σύνολο του 2019 θα διαμορφωθούν στο 2,5% και 2,3%, αντίστοιχα. Οι προβλέψεις αυτές ενσωματώνουν τα επίσημα δημοσιευμένα (προσωρινά) στοιχεία για τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2019, καθώς και την εκτίμηση ρυθμού μεταβολής 2,7% για το τέταρτο τρίμηνο. Για το πρώτο εξάμηνο του 2020, το υπόδειγμα προβλέπει ρυθμό ανάπτυξης 2,6%, στη βάση των εκτιμήσεων της τάξεως του 3,2% και 2% για το πρώτο και δεύτερο τρίμηνο του 2020, αντίστοιχα.

Οι ως άνω προβλέψεις σηματοδοτούν τη βελτίωση των οικονομικών συνθηκών στην Ελλάδα, μέσω της σταδιακής ενίσχυσης της αναπτυξιακής πορείας. Η ελληνική οικονομία ακολουθεί πλέον μια σταθερή τροχιά ανάκαμψης, στη βάση της σημαντικής προόδου που έχει επιτευχθεί σε όρους ολοκλήρωσης των προγραμμάτων προσαρμογής και εξισορρόπησης των δημοσιονομικών μεγεθών που στηρίζουν, μεταξύ άλλων, την περαιτέρω υποχώρηση της αβεβαιότητας και την προοδευτική ενδυνάμωση της εμπιστοσύνης. Στη βάση των πρόσφατων εξελίξεων σε βασικά μακροοικονομικά μεγέθη, η ανάπτυξη ενισχύεται κυρίως από τη σημαντική άνοδο των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών. Ταυτόχρονα, υποτονική παραμένει η άνοδος της ιδιωτικής καταναλωτικής δαπάνης, ενώ η ενίσχυση των επενδύσεων εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από μια έλλειψη σταθερότητας.

Η εκτιμώμενη πορεία του πραγματικού ΑΕΠ στο τέλος του 2019 αλλά και κατά το πρώτο εξάμηνο του 2020 δύναται να κινηθεί περισσότερο ή λιγότερο ευνοϊκά σε σχέση με τις ως άνω προβλέψεις, ανάλογα με τις εξελίξεις σε ένα ευρύτερο φάσμα κρίσιμων και αποφασιστικών παραγόντων, οι οποίες θα συνδιαμορφώσουν και το συνολικό οικονομικό περιβάλλον στη χώρα. Οι παράγοντες αυτοί είναι συνυφασμένοι με την πορεία των βασικών συνιστωσών του ΑΕΠ, την περαιτέρω ενδυνάμωση του οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα, τις επιδράσεις των πρόσφατων μέτρων οικονομικής πολιτικής, καθώς και την εξέλιξη της αναπτυξιακής δυναμικής σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Παράλληλα, καίριο ρόλο αναμένεται να διαδραματίσουν βραχυπρόθεσμα αλλά και μεσοπρόθεσμα οι γεωπολιτικές εξελίξεις, καθώς και το ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα της διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών.

**Πίνακας 1: Ρυθμός μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ
(% ως προς την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους)**

	2019	2020	
Τρίμηνα	Δ' τρίμηνο	Α' τρίμηνο	Β' τρίμηνο
Τριμηνιαίος ρυθμός μεταβολής	2,69 [2,64 , 2,75]	3,19 [3,09 , 3,30]	1,97 [1,81 , 2,12]
Μέσος ρυθμός μεταβολής α' εξαμήνου*	-	2,58 [2,45 , 2,71]	
Μέσος ρυθμός μεταβολής β' εξαμήνου**	2,50 [2,47 , 2,52]		
Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής***	2,30 [2,29 , 2,31]		

Σημείωση: Οι τιμές στις αγκύλες δείχνουν το κάτω και άνω όριο του διαστήματος εμπιστοσύνης της πρόβλεψης στο επίπεδο 95%. *Δεν αναφέρεται για το 2019 εφόσον δεν ενσωματώνει πρόβλεψη. **Ο μέσος ρυθμός μεταβολής β' εξαμήνου για το 2019 ενσωματώνει το επίσημα διαθέσιμο (προσωρινό) στοιχείο για το τρίτο τρίμηνο του 2019, σε εποχικά διορθωμένη βάση. ***Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής ενσωματώνει τα επίσημα διαθέσιμα (προσωρινά) στοιχεία για τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2019, σε εποχικά διορθωμένη βάση.

Αναλυτική παρουσίαση των προβλέψεων του ΚΕΠΕ

Το ΚΕΠΕ δημοσιοποιεί τις προβλέψεις για τις βραχυπρόθεσμες εξελίξεις του ρυθμού μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ. Οι προβλέψεις αυτές (Πίνακας 1) προκύπτουν από την εφαρμογή ενός δυναμικού υποδείγματος παραγόντων (dynamic factor model)¹ και ενσωματώνουν στοιχεία για την οικονομική δραστηριότητα μέχρι και το τρίτο τρίμηνο του 2019. Η υποκείμενη βάση δεδομένων περιλαμβάνει 126 μεταβλητές, οι οποίες καλύπτουν τις κύριες παραμέτρους της οικονομικής δραστηριότητας στη χώρα σε τριμηνιαία συχνότητα κατά τη χρονική περίοδο από τον Ιανουάριο του 2000 μέχρι και τον Σεπτέμβριο του 2019.

Σύμφωνα με τις οικονομετρικές εκτιμήσεις² σε εποχικά διορθωμένη βάση, ο μέσος ρυθμός μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ για το δεύτερο εξάμηνο και για το σύνολο του 2019 αναμένεται να διαμορφωθεί στο 2,5% και 2,3%, αντίστοιχα. Οι προβλέψεις αυτές ενσωματώνουν τα επίσημα δημοσιευμένα (προσωρινά) στοιχεία για τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2019,³ καθώς και την εκτίμηση ύψους 2,7% για το τέταρτο τρίμηνο. Για το πρώτο

εξάμηνο του 2020, το υπόδειγμα προβλέπει ρυθμό ανάπτυξης ύψους 2,6%, στη βάση των εκτιμήσεων της τάξεως του 3,2% και 2% για το πρώτο και δεύτερο τρίμηνο του 2020, αντίστοιχα.

Τα κύρια χαρακτηριστικά των ως άνω προβλέψεων είναι η βελτίωση των οικονομικών συνθηκών στην Ελλάδα, μέσω της σταδιακής ενίσχυσης της αναπτυξιακής πορείας. Η ελληνική οικονομία ακολουθεί πλέον μια σταθερή τροχιά ανάκαμψης, στη βάση της σημαντικής προόδου που έχει επιτευχθεί σε όρους ολοκλήρωσης των προγραμμάτων προσαρμογής και εξισορρόπησης των δημοσιονομικών μεγεθών που στηρίζουν, μεταξύ άλλων, την περαιτέρω υποχώρηση της αβεβαιότητας και την προοδευτική ενδυνάμωση της εμπιστοσύνης. Ταυτόχρονα, η αναπτυξιακή δυναμική παραμένει συγκρατημένη, αντανακλώντας την υποτονική άνοδο της ιδιωτικής καταναλωτικής δαπάνης και την έλλειψη σταθερότητας αναφορικά με την ενίσχυση των επενδύσεων.

Πιο αναλυτικά, τα ενσωματωμένα στοιχεία για το τρίτο τρίμηνο του 2019, σε μη εποχικά διορθωμένη βάση (με εξαίρεση τον δείκτη οικονομικού κλίματος), καταδεικνύουν θετικές εξελίξεις σε βασικές συνιστώσες του ΑΕΠ και μια σειρά άλλων οικονομικών μεταβλητών. Ειδικότερα, σημαντική αύξηση κατέγραψαν οι εξαγωγές αγαθών, ενώ ακόμα μεγαλύτερη υπήρξε η άνοδος των εξαγωγών υπηρεσιών. Παράλληλα, θετική –αν και όχι ιδιαίτερα δυναμική– υπήρξε η πορεία των επενδύσεων, ενώ ιδιαίτερα ασθενής παρέμεινε η ιδιωτική καταναλωτική δαπάνη, η οποία κατέγραψε οριακή άνοδο. Μεταξύ των λοιπών ευνοϊκών εξελίξεων, περιλαμβάνονται οι ανοδικές τάσεις που κατέγραψαν: ο γενικός δείκτης βιομηχανικής παραγωγής και ο γενικός δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία για την εγχώρια αγορά, ο γενικός δείκτης όγκου στο λιανικό εμπόριο, οι ταξιδιωτικές εισπράξεις και οι εισπράξεις από μεταφορές, τα επιβατηγά αυτοκίνητα και το εμπόριο αυτοκινήτων, η οικοδομική δραστηριότητα και ο Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου Αθηνών. Θετική υπήρξε, επίσης, η περαιτέρω υποχώρηση της διαφοράς των

¹ Αναλυτική περιγραφή του δυναμικού υποδείγματος παραγόντων παρουσιάζεται στο Τεύχος 15 των *Οικονομικών Εξελίξεων* (Ιούνιος 2011, σελ. 20-22), https://www.kepe.gr/images/oikonomikes_ekselikeis/TEYXOS_15gr.pdf. Σημειώνεται ότι η απαραίτητη για τις εκτιμήσεις εποχική διόρθωση των χρονολογικών σειρών πραγματοποιείται με τη χρήση του προγράμματος Demetra+.

² Τονίζεται, ότι το υπόδειγμα που εκτιμάται δεν ενσωματώνει την απευθείας εκτίμηση των επιδράσεων των μέτρων πολιτικής που εφαρμόζονται στο μεσοδιάστημα, αλλά εμπεριέχει την όποια επίπτωση εμμέσως, μέσω των ενσωματωμένων μεταβλητών μέχρι και την πιο πρόσφατη περίοδο αναφοράς, που στην περίπτωση των ανωτέρω εκτιμήσεων είναι το τρίτο τρίμηνο του 2019.

³ Έχουν ληφθεί, επίσης υπόψη, οι σημαντικές θετικές αναθεωρήσεις των ρυθμών μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ από την ΕΛΣΤΑΤ για το πρώτο (από 1,1% σε 1,4%) και κυρίως για το δεύτερο (από 1,9% σε 2,8%) τρίμηνο του 2019. Η τελευταία βασίζεται κατά κύριο λόγο στη σημαντική αναθεώρηση ως προς την άνοδο της συνιστώσας της τελικής καταναλωτικής δαπάνης της Γενικής Κυβέρνησης.

επιτοκίων (spread μεταξύ ελληνικού και γερμανικού 10ετούς ομολόγου). Ευνοϊκά κινήθηκαν αρκετοί από τους δείκτες που αντανakλούν τις προσδοκίες και εκτιμήσεις των συμμετεχόντων στην οικονομική δραστηριότητα σε συνολικό ή/και κλαδικό επίπεδο, ενώ ιδιαίτερα θετική ήταν και η εξέλιξη του δείκτη οικονομικού κλίματος για την Ελλάδα. Βελτίωση σημειώθηκε, επίσης, σε όρους ανταγωνιστικότητας της χώρας, όπως διαφαίνεται στη βάση αρκετών από τους υποκείμενους δείκτες ανταγωνιστικότητας.

Επιπλέον, κρίσιμη για τη συνολική πορεία της χώρας υπήρξε η συνέχιση της αποκλιμάκωσης της ανεργίας (συνολικά, για τους μακροχρόνια, αλλά και για τους νέους άνεργους) και η διατήρηση της τάσης αύξησης της απασχόλησης (στο σύνολο, και σε επίπεδο δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα, με εξαίρεση τον πρωτογενή τομέα).

Στην αντίθετη κατεύθυνση,⁴ οριακά αρνητικά κινήθηκε η τελική καταναλωτική δαπάνη της Γενικής Κυβέρνησης. Επίσης, κάμψη κατέγραψαν ο γενικός δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία για το σύνολο της αγοράς και για την εξωτερική αγορά, ο δείκτης κύκλου εργασιών στο χονδρικό εμπόριο και ο γενικός δείκτης παραγωγής στις κατασκευές. Τέλος, μεταξύ των δεικτών που αντανakλούν προσδοκίες, πτωτικά κινήθηκαν οι δείκτες των επιχειρηματικών προσδοκιών στη βιομηχανία και τις κατασκευές, καθώς και των προσδοκιών αναφορικά με τις εξαγωγές, ενώ αρνητική ήταν η εξέλιξη του δείκτη οικονομικού κλίματος για το σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η εκτιμώμενη πορεία του πραγματικού ΑΕΠ στο τέλος του 2019 αλλά και κατά το πρώτο εξάμηνο του 2020 δύναται να κινηθεί περισσότερο ή λιγότερο ευνοϊκά σε σχέση με τις ως άνω προβλέψεις, ανάλογα με τις εξελίξεις σε ένα ευρύτερο φάσμα κρίσιμων και αποφασιστικών παραγόντων, οι οποίες θα συνδιαμορφώσουν και το συνολικό οικονομικό περιβάλλον στη χώρα. Οι παράγοντες αυτοί είναι συνυφασμένοι με την πορεία των βασικών συνιστωσών του ΑΕΠ, την περαιτέρω ενδυνάμωση του οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα, τις

επιδράσεις των πρόσφατων μέτρων οικονομικής πολιτικής, καθώς και την εξέλιξη της αναπτυξιακής δυναμικής σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Τέλος, κεντρικό ρόλο αναμένεται να διαδραματίσουν οι γεωπολιτικές εξελίξεις, αλλά και το ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα της διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών

⁴ Και εδώ, οι διαπιστώσεις αφορούν στην πορεία των μεταβλητών σε μη εποχικά διορθωμένη βάση, με εξαίρεση τον δείκτη οικονομικού κλίματος για την Ευρωπαϊκή Ένωση.